

Ždrijelo crnih lista (9/43)

Miljenko Stojić kao književni kritičar
Miljenko Stojić: Riječ po riječ. Književni ogledi, «Naklada DHK HB, Mostar-Zagreb, 2007.

Fra Miljenko Stojić istaknuti je predstavnik hrvatskog umjetničkog i intelektualnog milieua u Bosni i Hercegovini. Ovaj samozatajni sljedbenik sv. Franje Asiškog rođen je 1960. u Dragićini kod Međugorja. Filozofiju i teologiju studirao je u Sarajevu, Zagrebu i Jeruzalemu, a poslijediplomske studije u Rimu, stekavši enciklopedijsko obrazovanje. Zasluge je stekao kao književnik koji se ogledao u više literarnih rodova, kao pjesnik, pisac kratkih priča, romanopisac, pisac za djecu, književni kritičar, prevoditelj... Možda je najpoznatiji kao pjesnik. Do sada je objavio 6 knjiga poezije, a 2000. zagrebačka izdavačka kuća «Naklada Jurčić» izdala mu je izabrane pjesme pod naslovom «Prijatelji».

Želimo skrenuti pozornost naših čitatelja na Stojićev književno-kritičarski rad. U bosansko-hercegovačkim prilikama i neprilikama djelovati kao književnik nije lagano. Biti književni kritičar još je teže. A bez stručnog, objektivnog i dobronamjernog vrednovanja književnog stvaralaštva, to će stvaralaštvo doživjeti nazadak. U tom je kontekstu Stojićevo

praćenje književne produkcije vrlo važno. Do sada je objavio četiri knjige, kako sam kaže, «ogleda»: Ta vremena (1995.); Paljenje svijeće (1998.); Raspretavanje vatre (2001.) i Rijeka (2002.).

Riječ po riječ Stojićeva je peta zbirka književnih ogleda. Podijeljena je u tri tematska ciklusa: «Putem polako»; «Okvir za snove» i «Blizini u susret».

U prvom ciklusu Stojić je objavio 27 ogleda, među kojima su četiri o stranim, autorima, ostalo su hrvatski. To su: Vesna Parun (Spuzvica i spužva, Zagreb, 1999.), Zdravko Kordić i Krešimir Šego (Mnogoglasje. Suvremeno hrvatsko pjesništvo Bosne i Hercegovine, Mostar, 2000.), Zdravko Kordić (Krik, Mostar, 2001.), Žarko Milenić (Od škole do kuće, Rijeka, 2001.), Vjekoslav Boban (Hercegovina. Antologija hrvatske lirike, Zagreb, 2002.), Željko Ivanković (Raskoš, hladna mjesečina, Zagreb, 2002.), Dubravko Horvatić (Hrvatski putopis od XVI. stoljeća do danas, Zagreb, 2002.), Ružica Soldo (Sanjar, Zagreb, 2002.), Drago Štambuk (I šišmiši du ptice pjevice u bezpjevnoj zemlji, Zagreb, 2002.), Marko Martinović (Salon namještaja, Split, 2003.), Diana Burazer (Druga kuća, Zagreb, 2003.), Nenad Valentin Borozan (Čekanje blizine. Rukovet za Zlatu Frajznan, Široki Brijeg, 2004.), Branko Pilaš (Raspršena vrela književnih djela, Zagreb, 2004.), Matko Marušić (Škola plivanja, Zagreb, 2004.), Fabijan Lovrić (Govor cvijeća. Poema o Slavi Raškaj (Wupertal, 2004.), Slavko Mihalić (Močvara, Zagreb, 2004.), Anđelko Vuletić (Križaljka za čitanje sudbine, Zagreb, 2004.), Lidija Bajuk (Pilotine pjesme, Zagreb, 2004.), Ivan Supek (Haaški protokoli, Zagreb, 2005.), Nada Iveljić (Nebeske barke, Zagreb, 2005.), Antun Lučić (Dodiri, smjene, Split, 2005.), Danijel Dragojević (Žamor, Zagreb, 2005.), Borben Vladović (Lirski kockar, Zagreb, 2005.) i Boris Domagoj Biletić (Imam riječ, Zagreb, 2006.).

Ciklus «Okvir za snove», predstavlja 23 autora : Mirko Sabolović (Na istoku zapada, Zagreb, 1997.), Ratko Cvetnić (Kratki izlet, Zagreb, 1998.), Krešimir Šego (Zavjetni kovčeg, Mostar, 1999.), Franjo Jezidžić (Kad pjevaju šume mog djeda, Mostar, 1999.), Ivan Aralica (Ambra, Zagreb, 2001.), Andrija Vučemil (Glas /na/glas za glas, Rijeka, 2001.), Josip Mlakić (Živi i mrtvi, Zagreb, 2002.), Mile Pešorda (Stablo s dušom ptice, Kopar, 2002.), Marko Matić (Zorojavnik, Zagreb, 2003.), Zdravko Gavran (Paprenjaci, Zagreb, 2003.), Zdravko Luburić (Molitva tmine, Stuttgart, 2004.), Ivica Đovani Matešić Jeremija (Takvo zar bilo je lice tvoje, Zadar, 2004.), Hrvoje Hitrec (Kolarovi, Zagreb, 2004.), Nevenka Nekić (Tajne sfere, Split, 2004.), Miroslav Međimorec (Piše Sunja Vukovaru, Zagreb, 2004.), fra Ante Marić (Kraljica Katarina Kosača, Mostar, 2005.), Željko Kocaj (Nebo iznad Lijeske, Zenica, 2005.), Ilija Jakovljević (Hercegovke, Široki Brijeg, 2005.), Borislav Arapović (Prolomom, Mostar, 2005.), Tomislav Žigmanov (Bez svlaka mraka, Subotica, 2005.), Ivan Sopta (Sabrana djela, Široki Brijeg, 2006.), Vlatko Majić (Kрила nad vodom, Zadar, 2006.) i Vladimir Bošnjak (Svršetak vražjeg stoljeća, Subotica, 2006.).

Ciklus «Blizini u susret» sadrži prikaze 11 autora: Pero Pavlović (U ružariju svijeća, Zagreb, 1997.), Božidar Petrač (Hrvatska božićna lirika. Od Kranjčevića do danas, Zagreb, 2000.), Zvonimir Remeta (Grieh, Mostar, 2002.), Ines Kudić (Lux i Veritas, Rama-Mostar, 2003.), Miro Gavran (Poncije Pilat, Zagreb, 2004.), Ivan Ičan Ramljak (Gospa Snježna i druge priče, Zagreb,

2004.), Stjepan Džalto (Bog u novcu – vrag na koncu, Zagreb, 2004.), Mile Maslač (Vrijeme pripravnosti, Zagreb, 2004.), Drago Šimundža (Bog u djelima hrvatskih pisaca, Zagreb, 2004. i 2005.), i Božidar Prosenjak (Voda, Zagreb, 2005.)

Iz navedenog popisa vidljivo je da je Stojić prikazivao nije prikazivao djela prema nekom ideološkom ključu, niti prema važnosti, odnosno popularnosti autora. To je dobar pristup, jer određivanje bilo kojeg ključa bilo bi štetno za književnost. Na žalost, rijetki tako postupaju, zbog čega se dešava da dobra djela, zbog toga što njihovi autori nisu simpatični uvaženim književnim prikazivačima zbog nacionalnih, ideoloških, vjerskih, stranačkih ili nekih drugih ludih razloga, ostaju bez prikaza u javnim medijima. Ponekad se na taj način namjerno želi neko djelo prešutjeti i učiniti mrtvorodenčetom. Kako se osobno susrećem s ovakvom problematikom, cijenim pošten i nepristran pristup Miljenka Stojića. Posebno je važno manje poznatim piscima, ili onima koji su na početku karijere, napisati objektivnu kritiku i time im pomoći u daljnjem radu. Naravno, književna kritika nije svemoćna. Dobro će djelo, prije ili kasnije doživjeti priznanje, a loše, bez obzira na pompu i promičbu koje ga prate, nakon smrti autora ili promjene režima, pasti će u potpuni zaborav.

Miljenko Stojić piše svoje oglede tako da govori i o sebi. Autora i njegovo djelo stavlja u konkretni prostor i vrijeme i kroz njihovu prizmu sagledava predmetno-tematsku razinu ostvarenog. U ocjeni estetskih dosega vodi se principima hrvatske književne tradicije. Zbirku književnih prikaza «Riječ po riječ» treba pozdraviti, jer pomaže upoznavanju i vrednovanju književnog stvaralaštva u Hrvatskoj i BiH tijekom posljednjeg desetljeća.

Đuro Vidmarović